Manažérstvo životného prostredia ♦ Management of Environment´2016
Zborník zo XVI. medzinárodnej vedeckej konferencie, 24. jún 2016, Bratislava
Proceedings of the 16th International Conference, Bratislava, June 24, 2016
■ Žilina: Strix. Edícia ESE-28, ISBN 978-80-89753-09-3 ■ Rusko, M. [Ed.] ■

BEZPEČNOSTNÉ A INÉ ŠPECIFICKÉ ZNAČENIE V OBLASTI DOPRAVY, VOZIDIEL, POHONNÝCH HMÔT, TECHNICKÉHO STAVU DOPRAVNÝCH PROSTRIEDKOV A PRÍSLUŠENSTVA

Miroslav RUSKO

SAFETY AND OTHER SPECIFIC MARKINGS IN THE FIELD OF TRANSPORT, VEHICLES, FUELS, TECHNICAL CONDITION OF THE VEHICLES AND ACCESSORIES

ABSTRAKT
Označovanie výrobkov je neodmysliteľnou súčasťou každodenného života. Spotrebiteľ je s nimi v nepretržitom kontakte, pričom väčšina z nich si to ani neuvedomuje. Významnú úlohu na trhu EU zohráva značenie CE, ktoré osvedčuje súlad výrobku s právnymi predpismi EÚ. Okrem tohto značenia sa v praxi stretávame s ďalšími významnými labelingovými schémami z oblasti kvality, environmentu a bezpečnosti. Identifikácia slúži na rozpoznávanie entity v množine entít. Pomocou štandardov a z nich vyplývajúcich schém a postupov je snaha o jednoznačné priradenie identifikátora entite. Identifikácia je potrebná na zachovanie alebo zabezpečenie určitej transparentnosti a jednoznačnosti identifikovaných údajov.

KĽÚČOVÉ SLOVÁ: *označovanie, environment, kvalita, bezpečnosť*

ABSTRACT
Product labeling is an essential part of everyday life. Consumers are in constant contact with them, while majority of them are not even aware of these labels. Important role in the EU market plays CE mark that certifies product compliance with the EU legislation. In addition to this marking, in life, we come across with other important labeling schemes concerning quality, environment and safety issues . Identification is used to identify one entity in the entities set. Using the standards and the resulting schemes and the practice is an attempt to assign a clear identifier for the entity. The identification is needed to maintain or ensure some transparency and clarity of the identified data.

KEY WORDS: *labeling, environment, quality, safety*

Úvod

Za označovanie považujeme rôzne druhy dokumentu alebo obrazového znázornenia, loga predstavujúce environmentálnu šetrnosť daného výrobku alebo technológie. Základným pravidlom akéhokoľvek označenia je predovšetkým overiteľnosť deklarovaných kvalít a charakteristík prostredníctvom viacerých metód, z ktorých najspoľahlivejšou sú predovšetkým verifikačné nástroje ponúkané nezávislými tretími stranami vládnych alebo všeobecne uznávaných organizácií, ktorých cieľom je „zelený“ a trvalo udržateľný rozvoj.
Existuje viacero schém, ktoré sú zamerané na viaceré aspekty environmentu, bezpečnosti, zdravia, hygieny, kvality a ďalších značení, pričom kladú rozdielnu váhu na danú oblasť, ktorá často rešpektuje príslušný segment socio-ekonomickej aktivity. Tieto schémy by nemali obmedzovať voľný pohyb výrobkov, t.j. napríklad v EÚ by boli neprijateľné podľa článkov 28 a 30 Zmluvy ES je technická harmonizácia na úrovni Spoločenstva.
Príkladom je CE označovanie produktov, ktoré zodpovedajú požiadavkám nového typu technickej harmonizácie EÚ, ktorá sa opiera o formovanie základných požiadaviek na zabezpečenie právom chránených záujmov, ktorých vzorovým riešením sú harmonizované technické normy. Popri zaručení pravdivosti informácií prostredníctvom účinných nástrojov sledovateľnosti je potrebné aj zvýšiť účinnosť a uplatnenie v praxi tým, že sa na etikete uvedú jasné, úplné a zrozumiteľné informácie, pričom treba nájsť správnu rovnováhu medzi právom spotrebiteľa na úplné informácie a praktickou čitateľnosťou závisiacou od veľkosti použitého písma, vyhýbajúc sa tým prílišnej zložitosti, odbornosti alebo dĺžke, ktorá by ho mohla zmiasť alebo odradiť od čítania.
Iným príkladom je snaha EÚ poskytnúť výrobcom správne nástroje na oznamovanie charakteristických vlastností a spôsobov produkcie výrobkov spotrebiteľom a na ich ochranu proti nekalým obchodným praktikám. Aj sledovateľnosť je dôležitým nástrojom na sledovanie výrobku v rámci výrobného reťazca, ktorý pomáha

poskytnúť spotrebiteľovi spolu s údajmi uvedenými na etikete jasné, úplné a zrozumiteľné informácie o výrobku uvádzanom na trh.

1. Problematiku bezpečnostného označovania

Bezpečnostné označenie poskytuje pokyny a informácie potrebné na zaistenie bezpečnosti. Realizuje sa prostredníctvom značky, farby, svetelného označenia alebo akustického signálu, slovnej komunikácie alebo ručných signálov.
Problematiku bezpečnostného označovania rieši:

- STN EN 60417-1 (01 3760) : 2002 Grafické značky používané na zariadeniach. - Obsahuje grafické značky pre použitie na predmetoch, všeobecné zásady použitia a pravidlá pre praktické použitie.
- STN EN 60073 (33 0170) : 2002 Základné a bezpečnostné zásady pre rozhranie Človek - Stroj, Označovanie a identifikácia. - Stanovuje základné pravidlá pre prideľovanie určitých významov jednotlivým vizuálnym, akustickým a taktilným (dotykovým) indikátorom pre bezpečnostné a riadiace účely.
- Nariadenie vlády č. 444 / 2001 Z.z. o požiadavkách na používanie označenia, symbolov a signálov na zaistenie BOZP. - Upravuje minimálne požiadavky na používanie označenia, symbolov a signálov na zaistenie BOZP.

Bezpečnostné značenie môžeme rozdeliť do kategórií, ktoré sú rozlíšené farebne i tvarovo:

- zákazové (Prohibition signs),
- výstražné (Warning signs),
- príkazové (Mandatory signs),
- záchranné (Emergency signs),
- požiarne (Fire safety signs).

Bezpečnostné označenie sa vzťahuje na konkrétny predmet, činnosť alebo situáciu a poskytuje pokyny alebo informácie potrebné na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Všeobecne sú známe značky zákazové, výstražné, príkazové, požiarnej ochrany, pre núdzový východ, únikové cesty a prvú pomoc a súvisiace informácie.

2. Označovnie, identifikácia a imatrikulácia dopravných prostriedkov

Identifikácia slúži na rozpoznávanie entity v množine entít. Určité štandardy sa usilujú o jednoznačné priradenie identifikátora entite. Identifikácia je potrebná na zachovanie alebo zabezpečenie určitej transparentnosti a jednoznačnosti identifikovaných údajov. V oblastiach bežného ale aj pracovného života každého z nás sa podieľa na zabezpečení určitej bezpečnosti, napríklad bankomatové výbery, kde našim identifikátorom je naša bankomatová karta, vstupy do zabezpečených oblastí len s pomocou priradeného identifikačného čísla a podobne. Denne používame pre správnu identifikáciu preukaz totožnosti, pas, vodičský preukaz, alebo iný identifikačný prvok. Vytváraním systémov s použitím automatických prostriedkov môžeme dospieť až k procesu automatickej identifikácie, automatické sledovanie poštových zásielok a ich následná kontrola, sledovanie výroby produktov v ich výrobnom procese, globálna lokalizácia prepravných jednotiek v reálnom čase. Veľkým prínosom automatickej identifikácie je hlavne jej značne vyššia rýchlosť, teda čas potrebný na rozpoznávanie a priradenie identifikátora entite je oveľa kratší oproti ručnej identifikácií.[1]
Identifikačné systémy delíme do rôznych druhov médií:

- kontaktné elektronické médiá,
- bezkontaktné média,
- biometrické médiá.

Imatrikulácia lietadiel

Imatrikulácia je sled písmen, číslic a grafických symbolov, ktorý určuje štátnu príslušnosť a registračnú poznávaciu značku lietadla, na ktorom je viditeľne vyznačená. Jej umiestnenie sa riadi medzinárodnými predpismi podľa typu lietadla, stanovenými Medzinárodnou organizáciou pre civilné letectvo (ICAO). Kód štátu, určujúci v imatrikulácii štátnu príslušnosť lietadla, je stanovený ICAO, a to na základe Zmluvy o medzinárodnom civilnom letectve z roku 1944 (tzv. Chicagský dohovor) podľa volacích znakov používaných

[1] Identifikácia produktov v priemyselnej výrobe. - [on-line] Available on - URL: http://dailyautomation.sk/identifikacia-produktov-priemyselnej-vyrobe/

pre rádiové spojenie, ktoré určuje Medzinárodná telekomunikačná únia (ITU).[2] Organizácia ITU uskutočnila revíziu medzinárodných predpisov pre rádiovú prevádzku vrátane volacích znakov na konferencii vo Washingtone v roku 1927. Následne boli upravené taktiež pravidlá pre imatrikuláciu lietadiel do podoby, z ktorej v podstate vychádzajú súčasné predpisy. [3]

Register lietadiel legislatívne upravuje:

- zákon č. 143/1998 Z z. o civilnom letectve (letecký zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- predpis L 7 Značky štátnej príslušnosti a registrové značky lietadiel.
- V zmysle článku 18 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 216/2008 z 20. februára 2008 o spoločných pravidlách v oblasti civilného letectva a o zriadení Európskej agentúry pre bezpečnosť letectva, ktorým sa zrušuje smernica Rady 91/670/EHS, nariadenie (ES) č. 1592/2002 a smernica 2004/36/ES v platnom znení je EASA oprávnená vydávať certifikačné špecifikácie a prijateľné spôsoby dosiahnutia súladu, ako aj akýkoľvek poradenský materiál na uplatňovanie tohto nariadenia a jeho vykonávacích predpisov.
- nariadeniu **748/2012** z 3. augusta 2012 stanovujúce vykonávacie pravidlá osvedčovania letovej spôsobilosti a environmentálneho osvedčovania lietadiel a prislúchajúcich výrobkov, častí a zariadení, ako aj osvedčovania projekčných a výrobných organizácií

Identifikácia cestných vozidiel

VIN (Vehicle identification number – Identifikačné číslo vozidla) je medzinárodne jednoznačný identifikátor motorových vozidiel, väčšinou vyrazený na štítku trvalo pripevnenom ku karosérii vozidla alebo priamo vyrazený do karosérie. Číslo je tvorené 17 písmenami a číslicami, jeho formát je od roku 1983 určený normou ISO 3779: 1983. V Severnej Amerike je prideľovanie čísiel oproti norme ešte upresnené, takže tam VIN nesie dodatočné informácie.

Evidenčné čísla vozidiel vydáva príslušný štátny orgán v danom štáte a podlieha právnej úprave. V SR Policajný zbor zabezpečuje vývoj, špecifikáciu a distribúciu tabuliek s evidenčným číslom, vedie evidenciu o pridelení tabuliek evidenčných čísel oprávneným subjektom, vedie evidenciu vozidiel zastupiteľských úradov a tabuliek evidenčným číslom.

Identifikácia súvisiaca s prevádzkou námorných lodí a námorných rekreačných plavidiel

Zákon č. 435/2000 Z. z. (Zákon o námornej plavbe) v znení neskorších prepisov (č. 581/2003 Z. z., 581/2003 Z. z., 97/2007 Z. z., 395/2008 Z. z., 278/2009 Z. z., 440/2010 Z. z., 152/2014 Z. z., 152/2014 Z. z., 259/2015 Z. z., 125/2016 Z. z.) ustanovuje práva a povinnosti právnických osôb a fyzických osôb súvisiace s prevádzkou námorných lodí a námorných rekreačných plavidiel, resp. pôsobnosť orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v oblasti námornej plavby.

Výnos Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky z 20. marca 2015 upravuje podrobnosti o vedení námorného registra Slovenskej a lodných listín, denníkov a iných dokladov námornej lode, námornej jachty a námorného rekreačného plavidla.

Vonkajšie nápisy a značky na dráhových vozidlách

Norma TNŽ 28 0080 (jún 2008) platí pre zhotovenie a umiestnenie vonkajších nápisov a značiek na dráhových vozidlách, prevádzkovaných na celoštátnych a regionálnych dráhach a vlečkách, t. j. elektrické hnacie vozidlá, motorové hnacie vozidlá, elektrické vozne a jednotky, motorové vozne a jednotky. [4]

3. Bezpečnostné značenie v oblasti železničnej dopravy

Hnacie vozidlá a železničné zariadenia majú bezpečnostné systémy, ktoré majú zabezpečiť bezpečnú prevádzku. K tomu patria najmä brzdné systémy a zabezpečovacie zariadenia. Súčasťami systémov zabezpečenia vlakov sú najmä návestidlá, vlakové zabezpečovacie zariadenie, bodové zabezpečovacie zariadenia a líniové

[2] T*he Convention on International Civil Aviation*. [s.l.] : International Civil Aviation Organization. Annex 7 to the Convention on International Civil Aviation – Aircraft Nationality and Registration Marks. - [on-line] Available on - URL: >http://www.icao.int/icaonet/anx/info/annexes_booklet_en.pdf< [cit.: 2012-07-06]

[3] Mezinárodní standardy. - [on-line] Available on - URL: http://cs.wikipedia.org/wiki/Registra%C4%8Dn%C3%AD_zna%C4%8Dky_letadel [cit.: 2012-07-06]

[4] TNŽ 28 0080 (jún 2008) Dráhové vozidlá vonkajšie označenia osobných motorových a elektrických vozňov a jednotiek a motorových a elektrických rušňov. Technická norma železníc

zabezpečovacie zariadenia. Návestidlá v železničnej doprave určujú rýchlosť, alebo spôsob jazdy vozidiel na trati, alebo upozorňujú na rôzne skutočnosti (obmedzenie dopravy, dĺžka zábrzdnej vzdialenosti a podobne).
Z európskej dopravnej politiky vychádza silná snaha o revitalizáciu železníc v Európe a o získanie väčšieho podielu železníc na dopravnom trhu. Jednou z ciest je dosiahnutie interoperability železníc a tým aj odbúranie doterajších technických a administratívnych bariér. Zjednotenie rádio-komunikačného systému pre železnice GSM-R a vedenia jazdy vlaku (Vlakového zabezpečovača ETCS) umožňuje vytvoriť jednotný riadiaci systém ERTMS (European Railway Traffic Management System) v Európe.[5]

Označovanie železničných vozňov pre osobnú dopravu – interiér

Príklady označovanie interiéru železničných vozňov pre osobnú dopravu uvádza obr. 1.

Obr. 1 Príklady označovanie interiéru železničných vozňov pre osobnú dopravu uvádza - súprava na trati Galanta-Nové Zámky, 2012-08-04

Železničné priecestia

Železničné priecestia sú v SR označené identifikačnými číslami (ide o jedinečné identifikačné číslo pre dané železničné priecestie), ktoré sú umiestnené zo zadnej strany výstražného kríža.

Obr. 2 Príklad JIČ [6]

[5] Implementačná stratégia ERTMS na sieti ŽSR do roku 2020. Železnice Slovenskej republiky, Generálne riaditeľstvo, Bratislava, 2009. - [on-line] Available on - URL: http://ec.europa.eu/transport/sites/transport/files/modes/rail/ertms/doc/edp/national_deployment_plans/slovakia_ndp.pdf
[6] Čo znamená SP1315 na železničnom priecestí? - - [on-line] Available on - URL: http://www.drajv.sk/autoskola-drajv/novinky/co-znamena-sp1315-na-zeleznicnom-priecesti/

Z dôvodu pretrvávajúcich problémov s bezpečnosťou na železničných priecestiach - časté strety účastníkov cestnej premávky s dráhovými vozidlami so smrteľnými následkami a materiálnymi škodami a v snahe čo možno v maximálnej miere zabezpečiť rýchlu a účinnú pomoc, Železnice Slovenskej republiky v spolupráci s Ministerstvom vnútra SR a Integrovaným záchranným systémom v SR, pristúpili k zavedeniu systému označovania železničných priecestí jedinečným identifikačným číslom (JIČ) na celoštátnych a regionálnych železničných dráhach vo vlastníctve štátu.
Označovanie priecestí je v praxi v ŽSR zavedené od júna 2012. Prínosom JIČ je zvýšenie bezpečnosti cestnej a železničnej dopravy na železničných priecestiach a následne spoľahlivé fungovanie spolupráce pri identifikácii priecestí pri nehodových udalostiach a pre zvýšenie bezpečnosti na železničných priecestiach.
Podstatou tohto systému je pridelenie JIČ ku každému železničnému priecestiu (zabezpečené aj nezabezpečené), ktoré je v správe ŽSR. Ku každému priecestiu je priradená databáza údajov: telefónne číslo výpravcu a dispečera (príp. správcu vlečky), názov traťového a definičného úseku, železničná poloha priecestia v km, údaje o elektrifikácii, triede a čísle pozemnej komunikácie, cestná km poloha a cestné číslo križovania s traťou, miestny názov prejazdu, zemepisná dĺžka a šírka, nadmorská výška, poznámka. Tieto údaje sú poskytované Integrovanému záchrannému systému a polícii. Po pridelení čísla je priecestie označené samolepiacou fóliou z retroreflexného materiálu. Táto sa prednostne nalepuje na stranu výstražného kríža (Dopravné značky A 30a, A 30b) zo strany od železničnej trate. V prípade poškodenej dopravnej značky je možné fóliu nalepiť na skriňu výstražníka zo strany od koľaje. Nálepka má skutočnú výška písma 33 mm, celková dĺžka textu je 150 mm, farba písma je čierna na bielom podklade. Okraj okolo písma je 5 mm. Skutočný rozmer nálepky 43 mm x 160 mm.[7]
Ak z nejakého dôvodu dôjde k uviaznutiu vodiča, resp. iného účastníka cestnej dopravy, na železničnom priecestí, je potrebné okamžite zatelefonovať na linku 112 alebo 158, kde sa nahlási číslo priecestia. Operátori tiesňového čísla dokážu na základe oznámenia označenia priecestia vyhľadať za niekoľko sekúnd kontakt na výpravcu či dispečera železníc a informovať ho o udalosti. Výpravca alebo dispečer v prípade potreby zabezpečia zastavenie železničnej dopravy. [8]

Vodič nesmie vojsť na železničné priecestie ak:

- sa dáva výstraha dvoma striedavo blikajúcimi červenými svetlami,
- sa dáva výstraha prerušovaným zvukom húkačky alebo zvončeka,
- sa spúšťajú, sú spustené alebo sa dvíhajú závory,
- je už vidieť alebo počuť prichádzajúci vlak, prípadne iné dráhové vozidlo alebo ak počuť najmä jeho húkanie alebo pískanie,
- zamestnanec dráhy dáva znamenie na zastavenie krúžením červenou alebo žltou zástavkou, alebo červeným svetlom,
- situácia na železničnom priecestí nedovoľuje, aby ho vodič bezpečne prešiel.[9]

4. Bezpečnostné značenie v oblasti cestnej dopravy

Vyobrazenie a vzory dopravných značiek, dopravných zariadení, ich čísla, rozmery, farby a presné vyhotovenie dopravných značiek, dopravných zariadení upravuje Vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej republiky 9/2009 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o cestnej premávke:

- Príloha č. 1 - 1.diel - Vyobrazenie a vzory dopravných značiek, dopravných zariadení, ich čísla, rozmery, farby a presné vyhotovenie dopravných značiek, dopravných zariadení
- Príloha č. 1 - 2.diel - Význam dopravných značiek, dopravných zariadení a osobitných označení. [10]

Zvislé dopravné značky sa podľa významu členia do skupín uvádza tab. 1

[7] Priecestia – jedinečné identifikačné číslo. - - [on-line] Available on - URL: http://www.zsr.sk/slovensky/media-room/priecestia-jedinecne-identifikacne-cislo.html?page_id=2387
[8] Železničné priecestia - všeobecné informácie, štatistiky. - [on-line] Available on - URL: http://www.zsr.sk/slovensky/priecestia/zeleznicne-priecestia-vseobecne.html?page_id=2062
[9] Železničné priecestia na Slovensku. - - [on-line] Available on - URL: http://www.zsr.sk/buxus/docs/mediaroom/ilcad2016/Zeleznicne_priecestia.pdf
[10] Vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej republiky 9/2009 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o cestnej premávke

Tab.1 Členenie zvislých dopravných značiek podľa významu

a)	výstražné značky	(skupina A),
b)	značky upravujúce prednosť a dodatkové tabuľky s tvarom križovatky	(skupina P),
c)	zákazové značky	(skupina B),
d)	príkazové značky	(skupina C),
e)	informatívne prevádzkové značky	(skupina IP),
f)	informatívne smerové značky	(skupina IS),
g)	informatívne iné značky	(skupina II),
h)	dodatkové tabuľky	

Vodorovné dopravné značky sú značky zobrazené ako čiary, šípky, nápisy, symboly alebo významové symboly na ceste a jej súčastiach, samostatne alebo v spojení so zvislými dopravnými značkami, prípadne s dopravnými zariadeniami, ktorých význam zdôrazňujú alebo spresňujú.
Príklady dopravných značiek odlišných ako v SR uvádza obr. 3 a obr. 4.

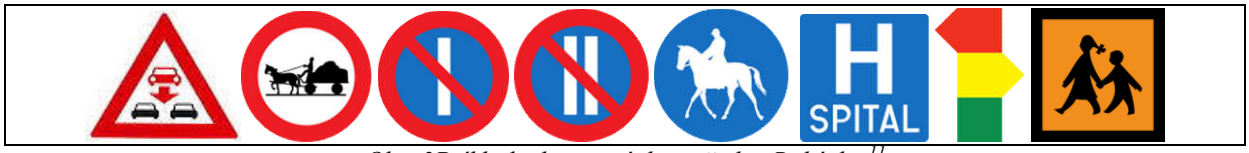

Obr. 3Príklady dopravných značiek – Rakúsko [11]

Obr. 4 Značka Road safety [12]

Vyobrazenie niektorých doplnkových bezpečnostných značiek v dopravných prostriedkoch je uvedené v tab. 2.

Tab. 2 Doplnkové bezpečnostné označovanie v dopravných prostriedkoch

Výstražná samolepka		Chránené zabezpečovacím systémom	
Dieťa v aute		Začiatočník	
ZEDER			

Z hľadiska bezpečnosti zohrávajú významnú úlohu reflexné prvky na oblečení, ktoré môžu mať rôzny tvar, resp. umiestnenie na odeve, batožine, dopravnom prostriedku, parkovisku, ohraničení cestnej komunikácie a pod.Ich význam sa zvyšuje pri zhoršenej viditeľnosti a noc (obr. 5)

[11] Road signs in Austria. -[on-line] Available on - URL: > http://en.wikipedia.org/wiki/Road_signs_in_Austria < [cit.: 2012-07-10]
[12] Road safety. – [on-line] Available on - URL: https://www.pinterest.com/goldtransport/car-shipping-info/

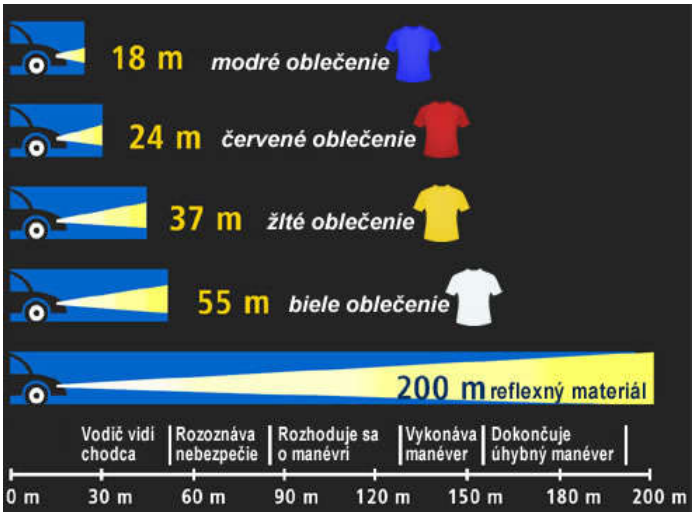

Obr. 5 Význam reflexných materiálov na cestných komunikáciách [13]

Značky súvisiace s poplatkami za využitie diaľnice

Špecifickým značením sú značky súvisiace s poplatkami za využitie diaľnice - zaplatenie poplatku za jej používanie (tab. 3). Dňa 1. decembra 2015 uviedla SR do prevádzky elektronický systém výberu a evidencie úhrady diaľničných známok (tzv. „systém elektronických diaľničných známok“) za užívanie vymedzených úsekov diaľnic a rýchlostných ciest. Elektronizácia systému výberu a úhrad diaľničných známok znamenala zmenu formy diaľničných známok – papierové diaľničné nálepky boli nahradené za diaľničné známky v elektronickej podobe. Povinnosť úhrady diaľničnej známky pred užívaním vymedzených úsekov diaľnic a rýchlostných ciest v SR sa vo všeobecnosti vzťahuje na motorové vozidlá s celkovou hmotnosťou do 3,5 tony. Vybrané skupiny týchto vozidiel sú po splnení legislatívnych podmienok od úhrady diaľničnej známky oslobodené. Presnú definíciu vozidiel, ktoré podliehajú povinnosti úhrady diaľničnej známky, ako aj tých, ktoré sú od úhrady diaľničnej známky oslobodené, stanovujú príslušné ustanovenia zákona č. 488/2013 Z. z. o diaľničnej známke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení.[14]

Tab. 3 Príklady diaľničných známok

Diaľničná známka - SR - 2007		Diaľničné známky - SR - 2008
Diaľničné známky - SR - 2009		Diaľničné známky - SR - 2010
Diaľničné známky - SR – 2012 [15]		

[13] Spomaliť sa oplatí. - [on-line] Available on - URL: http://benzin.sk/index.php?selected_id=97&article_id=12185
[14] O systéme elektronických diaľničných známok. – [on-line] Available on - URL: https://eznamka.sk/selfcare/home/
[15] Poplatky za využitie diaľnice. - [on-line] Available on - URL: >http://zavolantom.autovia.sk/2011/12/28/dialnicne-znamky-2012-sr-cr-rakusko-madarsko%E2%80%A6/<, <http://www.automoto.sk/clanok/186807/dialnicne-poplatky-v-europe-2012-velky-prehlad>, <http://www.benzin.sk/index.php?selected_id=120&article_id=5960> [cit.: 2012-07-10]

Diaľničná známka - ČR, 2006

Diaľničná známka - ČR, 2009

Diaľničná známka - ČR, 2010

Diaľničná známka - ČR, 2011

Diaľničná známka - ČR, 2012

Diaľničná známka - Rakúsko, 2001

Diaľničná známka - Rakúsko, 2008

Diaľničná známka - Rakúsko, 2009

Diaľničná známka - Rakúsko, 2010

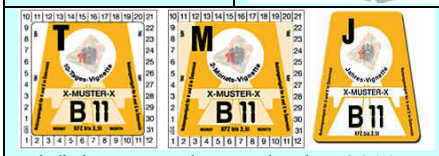
Diaľničná známka - Rakúsko, 2011

Diaľničná známka - Rakúsko, 2012

Slovinská diaľničná nálepka, 2010

Slovinská diaľničná nálepka, 2011

Švajčiarsko, diaľničné nálepky [16]

Označovanie používané na v rámci prevádzky čerpacích staníc

Čerpacie stanice (obr. 6 až 8) v súčasnosti poznáme od malej prevádzky s jednou pokladňou po rozľahlé čerpacie stanice s viacerými back office systémami, predajnými miestami a tankovacími automatmi. Sú obsluhované riadiacim systémom tak, aby boli komfortné tak pre obsluhu, ako aj pre zákazníkov. [17] Označovanie benzínových čerpacích staníc a pohonných hmôt prešlo počas svojej histórie viacerými zmenami a v súčasnosti podlieha viacerým štandardom.

[16] Schweizer Autobahnvignette. - [on-line] Available on - URL: http://www.oeamtc.at/portal/schweizer-autobahnvignette+2500+1075381
[17] Riadiaci systém pre čerpacie stanice. - [on-line] Available on - URL: http://www.scheidt-bachmann.sk/de/systemy-cerpacie-stanice/produkty/riadenie-cerpacej-stanice/riadiaci-system-tms30/

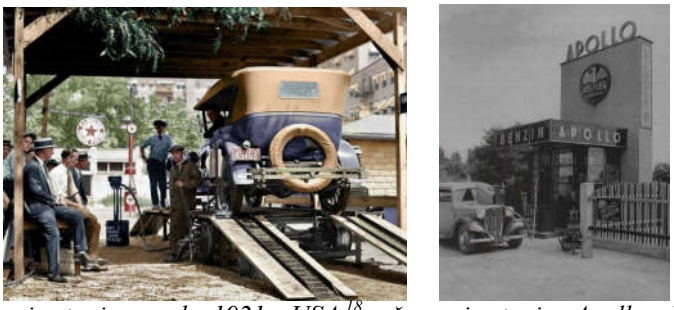

Obr. 6 Čerpacia stanica v roku 1921 v USA [18] a čerpacia stanica Apollo v Bratislave [19]

Obr. 7 Vizuálna identifikácia a informácie pre vodičov - čerpacie stanice Shell [20], [21]

Obr. 8 Moderné erpacie stanice [22], [23]

Špecifickým vizuálnym symbolom čerpacích staníc sú cenové totemy (obr. 9), ktorých originálne stvárnenie informuje cestujúcich už z diaľky o čerpacej stanici a aj jej príslušnosti k obchodnému reťazcu, ktorý ju prevádzkuje.

[18] Čerpacia stanica v roku 1921 v USA. - [on-line] Available on – URL: http://magazin.atlas.sk/galeria/?IdText=843114&pic=14
[19] V obrazoch: Príbeh rafinérie Apollo. - [on-line] Available on – URL: http://petrol.cz/aktuality/predajne-miesta-slovnaftu-v-novom-sate-2296.aspx
[20] Nová čerpací stanice zahajuje. - [on-line] Available on - URL: http://www.bmtypo.cz/article/399-nova-cerpaci-stanice-zahajuje.html
[21] Shell zmaže zákazníkom staršie Smart body. - [on-line] Available on - URL: http://www.automag.sk/shell-zmaze-zakaznikom-starsie-smart-body
[22] Riadiaci systém pre čerpacie stanice. - [on-line] Available on - URL: http://www.scheidt-bachmann.sk/de/systemy-cerpacie-stanice/produkty/riadenie-cerpacej-stanice/riadiaci-system-tms30/
[23] Große Städte, kleine Sprit-Preise. - [on-line] Available on - URL: http://www.spiegel.de/auto/aktuell/spritpreise-benzin-und-diesel-sind-laut-adac-in-stadtstaaten-guenstiger-a-974375.html

Obr. 9 Príklady cenový totemov čerpacích staníc pohonných hmôt[24]

Ochrana zdravia a bezpečnosť na čerpacích staniciach predstavuje významný prvok pri prevádzke čerpacích staníc pohonných hmôt. Používajú sa značky a symboly z viacerých schém (obr. 10), pričom prioritou je ľahká zrozumiteľnosť nielen pre „domácich“ motoristov, ale aj cudzincov.

Obr.10 Príklady značiek a symbolov s cieľom informovať vodičov a personál v oblasti zabezpečenia ochrany zdravia a bezpečnosť na čerpacích staniciach[25]

Označovanie pohonných hmôt

Označovanie pohonných hmôt zohráva na výdajných stojanoch (obr. 12 až 13) významnú úlohu v rámci vnútroštátnej aj medzinárodnej dopravy s cieľom uľahčiť identifikáciu príslušnej pohonnej hmoty, napr.

- skvapalnený zemný plyn - Liquefied natural gas (LNG);
- skvapalnený ropný plyn - Liquefied petroleum gas (LPG) - produkt, ktorý sa skladá z nasledujúcich uhlovodíkov: propán, propén, (propylén), bután, isobután, iso-butylén a butén (butylén). V našich podmienkach je to zmes propán-butánu podľa STN 65 6482.
- stlačený zemný plyn - Compressed natural gas (CNG). (obr. 11)

[24] Cenové totemy čerpacích staníc pohonných hmôt. - [on-line] Available on - URL: < http://dodavatele.epoptavka.cz/575737-3-p-spol-s-r-o/nabidka/77537-cenove-totemy-cerpacich-stanic-pohonnych-hmot>, < https://www.dreamstime.com/stock-photo-shell-petrol-filling-station-image18153260>, < http://reklama-hrstka.cz/atiky.html>, < http://www.hallivillesigns.com/service-station-signs.html>, < https://www.google.sk/search?q=%C4%8Derpacie+stanice+totemy&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwiiz-_VmZLRAhWKPRoKHXsoAQwQ_AUICCgB&biw=1210&bih=737#q=%C4%8Derpacie+stanice+totemy&tbm=isch&tbs=rimg:CTZeHQrYILtcIjivFquSO4PLKGd4cypS8lvfd-8MF3lldwezk_1XApxvuSbzN7ctW0YawjX2DQwh8NXdoPTlzqDp9MCoSCa8Wq5I7g8soEe00-i0eC3zFKhIJZ3hzKlLyW98RnEcGV853X9AqEgl37wwXeWV3BxFPCLWAI2Ng2yoSCbOT9cCnG-5JEaW95oz2Lyv_1KhIJvM3ty1bRhrARnw5VyC9k6IAqEgmNfYNDCHw1dxGyTR2eSlLfTCoSCWg9OXOoOn0wEYGleHd5nu6Z&imgdii=w1xl5GSbxzEEEM%3A%3Bw1xl5GSbxzEEEM%3A%3BB3uyfdLadP8SIM%3A&imgrc=w1xl5GSbxzEEEM%3A>, <http://reklama-hrstka.cz/foto_atiky_totemy/big/mavex_totem.jpg>

[25] Health and safety sign on a petrol pump. - [on-line] Available on - URL: http://www.alamy.com/stock-photo-health-and-safety-sign-on-a-petrol-pump-14564536.html>, < http://auto.sme.sk/c/4993476/tankovat-s-cigaretou-nie-je-dobry-napad.html > < http://auto.pravda.sk/poradna/clanok/154-ako-bezpecne-tankovat/>,

Obr. 11 Značka Liquefied natural gas (LNG - Skvapalnený zemný plyn); Liquefied petroleum gas (LPG - Skvapalnený ropný plyn); Compressed natural gas (CNG - Stlačený zemný plyn)

Obr. 12 Označovanie pohonných hmôt na výdajných stojanoch pohonných hmôt [26]

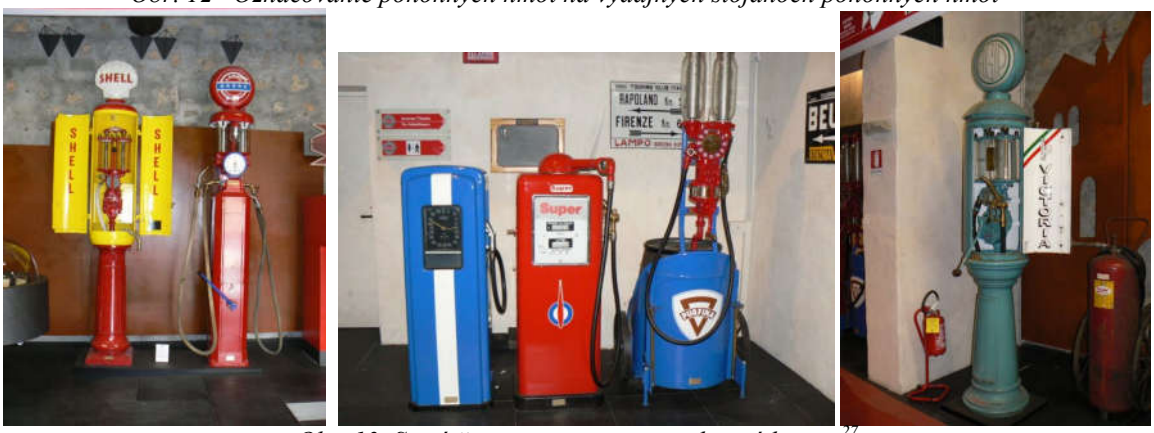

Obr. 13 Staré čerpacie stojany na pohonné hmoty [27]

Alternatívne palivá z hľadiska ich využitia možno rozdeliť do dvoch základných skupín, t.j. palivá priamo nahradzujúce klasické motorové palivá, resp. palivá vyrobené aspoň čiastočne na inej, než na ropnej báze (uhlie, zemný plyn, rastlinné a teda obnoviteľné zdroje), ktoré sa používajú ako komponenty do klasických motorových palív. [28], [29], [30] Príkladom je Hythane (biometán s nízkym obsahom vodíka) – obr. 14.

Obr. 14 Značka Hythane [31]

[26] Nová čerpací stanice byla slavnostně otevřena. - [on-line] Available on – URL: <http://www.bmtypo.cz/article/406-nova-cerpaci-stanice-byla-slavnostne-otevrena.html>, < http://www.parlamentnilisty.cz/politika/poslanecka-snemovna/Snemovna-dala-zelenou-opatrenim-proti-podvodum-u-pohonnych-hmot-344876>
[27] Staré čerpací stojany. - [on-line] Available on - URL: http://www.flat4.org/forum/viewtopic.php?t=12819
[28] KITTEL, Hugo: Alternativní motorová paliva. - [on-line] Available on - URL: <http://old.cappo.cz/veletrh2003/kittel.html>, < http://www.magicacustic.cz/wordpress/alternativni-motorova-paliva/charakteristika-alternativnich-paliv/>, < http://www.benzin.sk/index.php?selected_id=99&article_id=46:
[29] Charakteristika alternativnich paliv. - [on-line] Available on - URL: <http://www.magicacustic.cz/wordpress/alternativni-motorova-paliva/charakteristika-alternativnich-paliv/>
[30] Alternatívne palivá. - [on-line] Available on - URL: http://www.benzin.sk/index.php?selected_id=99&article_id=46
[31] Hythane. - [on-line] Available on - URL: <http://hythane.net/contact-us/hythane-logo/>, <http://hythane.net/>

Nové označovanie pohonných hmôt na čerpacích staniciach vychádza z normy EN 16942: 2016, ktorá má označenie zjednotiť v celej Európskej únii. Dôvodom je lepšia prehľadnosť vodičov v rozdelení pohonných hmôt a to najmä v zahraničí. Pohonné hmoty budú označené geometrickými obrazcami a v nich bude písmeno označujúce typ paliva a číslo, ktoré uvádza podiel biozložky.
Základné delenie bude:

- benzín v kruhu,
- nafta vo štvorci,
- plyn v kosoštvorci (tab. 4).

Tab.4 Príklady štítkov na palivá podľa normy EN 16942: 2016 [32, 33]

Benzín	Nafta		plyn	
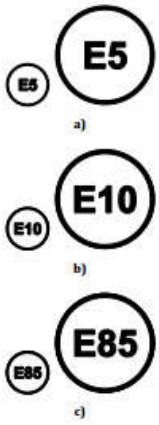	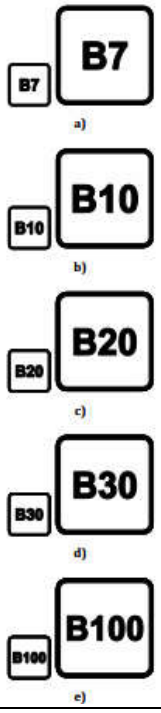	 „XTL motorová nafta“ označuje parafínovú syntéznu motorovú naftu alebo motorovú naftu získanú hydrogenizáciou, ktorá môže byť čiastočne zložená z metylesterov mastných kyselín	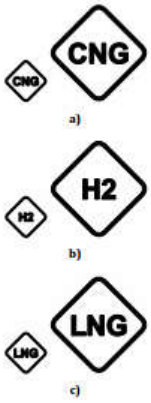	

Bezpečnostné značenie - technický stav dopravných prostriedkov a príslušenstva

Technická kontrola motorového vozidla - každé vozidlo sa musí v pravidelných intervaloch podrobiť prevereniu technickej spôsobilosti. Prevádzkovateľ vozidla, ktoré je v premávke na pozemných komunikáciách, je okrem iného povinný:

- v ustanovených lehotách (od 1 - 4 rokov) bez vyzvania a na vlastné náklady podrobiť vozidlo technickej kontrole pravidelnej a motorové vozidlo emisnej kontrole pravidelnej,
- bez vyzvania na vlastné náklady podrobiť vozidlo technickej kontrole administratívnej a motorové vozidlo emisnej kontrole administratívnej.

Technickou kontrolou sa rozumie prehliadka a posúdenie technického stavu vozidla, systémov, komponentov alebo samostatných technických jednotiek. Dokladom o vykonaní technickej kontroly pravidelnej a administratívnej, je vyznačený Protokol o technickej kontrole vozidla, Osvedčenie o technickej kontrole a vyznačená (perforovaná) kontrolná nálepka. Vzor kontrolnej nálepky, jej náležitosti, špecifikácia a charakteristické vlastnosti je uvedený na obr. 15.

[32] EN 16942: 2016; prEN 16942: 2016 Annex A (informative) Examples of labels
[33] Vyhláška z o vlastnostiach parafínovej syntéznej motorovej nafty a motorovej nafty získanej hydrogenizáciou, ktoré sa nazývajú XTL motorová nafta. - [on-line] Available on - URL: https://www.google.sk/search?q=parafinick%C3%A1+motorov%C3%A1+nafta&ie=utf-8&oe=utf-8&gws_rd=cr&ei=7oxhWPTNIYSLaobThLAP#

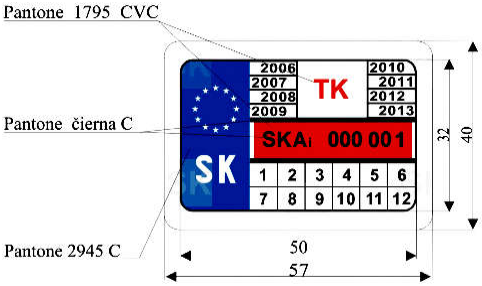

Obr. 15 Vzor kontrolnej nálepky, jej náležitosti, špecifikácia a charakteristické vlastnosti[34] (Príloha č. 6 k vyhláške č. 29/2006 Z. z.)

Emisnou kontrolou motorového vozidla sa rozumie kontrola stavu motora vozidla a jeho systému, t.j. na tvorbu znečisťujúcich látok vo výfukových plynoch a meraním zistené dodržanie výrobcom určených podmienok a emisných limitov motora; ak výrobca neurčil emisné limity motora, dodržanie emisných limitov ustanovených vyhláškou. Dokladom o vykonaní pravidelnej emisnej kontroly je Protokol o emisnej kontrole motorového vozidla, Osvedčenie o emisnej kontrole a vyznačená (perforovaná) kontrolná nálepka. (obr. 16)

Obr. 16 Kontrolná nálepka o emisnej kontrole

<u>Kvalifikačná karta vodiča</u>

Kvalifikačná karta vodiča (obr. 17) musí zodpovedať normám ISO 7810 a 7816-1. Metódy posudzovania zhody fyzických charakteristík s týmito normami musia spĺňať požiadavky normy ISO 10 373. [35]

Obr. 17 Kvalifikačná karta vodiča - predná a zadná strana

<u>Detská autosedačka</u>

Od apríla 2008, všetky detské autosedačky, ktoré boli vyrobené pred rokom 1995 a schválené podľa normy ECE R44/01 alebo ECE R44/02 sa už nesmú používať. Používať je povolené len autosedačky označené oranžovým štítkom označujúcom schválení podľa normy ECE R44/03, ECE R 44/04 nebo i-Size [R129 OSN] - (obr. 18 až 20).

[34] Vzor kontrolnej nálepky, jej náležitosti, špecifikácia a charakteristické vlastnosti. - [on-line] Available on - URL: http://www.zakonypreludi.sk/disk/zz/file/2006/2006c015z0029p06u001.pdf
[35] Kvalifikačná karta vodiča. - [on-line] Available on - URL: > http://www.kkv.sk/vzor-kvalifikacnej-karty-c.html < [cit.: 2012-08-09]

Obr. 18 Príklady certifikačného štítku autosedačky [36]

Použitie detskej autosedačky čo najpevnejšie pripútanej k automobilu je jediná účinná ochrana cestujúcich detí v prípade nehody alebo náhleho zastavenia vozidla. Autosedačka zaistí bezpečné usadenie na sedadle a zabráni, aby bolo dieťa zo svojho miesta vymrštené. Základné rozdelenie autosedačiek podľa skupín

- Skupina 0+ (od narodenia do 13 kg – približne do veku jedného roka)
- Skupina I (9 až 18 kg – približne jeden až štyri roky)
- Skupina II/III (15 až 36 kg – od štyroch rokov približne do dvanástich rokov alebo do výšky 150 cm).

Univerzálne sedačky:

- Skupina 0/I – 0 až 18 kg (od narodenia približne do veku štyroch rokov)
- Skupina I/II/III/ – 9 až 36 kg (vo veku od jedného do dvanástich rokov)
- Skupina 0+ (od narodenia do 13 kg – približne do veku jedného roka)

Dojčatá sa musia prepravovať v „škrupinovej“ autosedačke, ktorá umožňuje transport v polohe pololežmo. Tieto sedačky sa vždy upevňujú v protismere jazdy.
Dôležitá pri autosedačke je tzv. skúšobná značka, ktorá obsahuje:

- meno výrobcu a meno produktu
- hmotnostný rozsah a rozsah použitia (údaj 0 – 13 kg)
- označenie UNIVERSAL znamená, že autosedačka je použiteľná prakticky v každom aute
- písmeno s číslom v krúžku je skúšobným symbolom a kódom krajiny (E8 – ČR, E1 – Nemecko, E3 – Taliansko, atď.)
- číslo skúšobnej značky
- sériové číslo (prvé dvojčíslie skúšobnej značky udáva súčasnú verziu normy – 03)

Obr. 19 Príklad certifikačného štítku autosedačky [37]

[36] Autosedačka. - [on-line] Available on - URL: https://www.modrykonik.cz/autosedacky/
[37] Certifikačná známka autosedačky. - [on-line] Available on - URL: http://detskeautosedacky.blogspot.sk/2010/01/preco-je-nova-norma-autosedaciek-ece-r.html

Obr. 20 Príklad certifikačného štítku a označení v aute týkajúcich sa autosedačky [38]

Bezpečnostný pás.

Osoba sediaca na sedadle povinne vybavenom bezpečnostným pásom alebo iným zadržiavacím zariadením je povinná toto zariadenie použiť; to neplatí pre

a) vodiča vozidla ozbrojených síl, ozbrojených bezpečnostných zborov, ozbrojených zborov, Vojenskej polície, obecnej polície, Hasičského a záchranného zboru, ostatných hasičských jednotiek, Horskej záchrannej služby, záchrannej zdravotnej služby, banskej záchrannej služby, Vojenského spravodajstva, Slovenskej informačnej služby a prepravované osoby, ak si to vyžaduje plnenie ich úloh,
b) inštruktora autoškoly, ktorý vykonáva výcvik na vedenie motorového vozidla alebo skúšku z odbornej spôsobilosti,
c) osobu s telesnou výškou menšou ako 150 cm s výnimkou osoby, ktorá je povinná používať zadržiavacie zariadenie podľa podmienok ustanovených v osobitnom predpise
d) vodiča vozidla taxislužby pri zmluvnej preprave osôb v obci,
e) osobu, ktorá nemôže byť pripútaná zo zdravotných dôvodov; takáto osoba sa musí preukázať osvedčením o oslobodení od použitia bezpečnostných systémov vozidla.

Výnimka podľa písm. c) a d) sa nevzťahuje na osobu, ktorá sa prepravuje na mieste, ktoré je chránené pred účinkami nárazu vozidla airbagom.

Príklad značky týkajúcej sa bezpečnostného pásu uvádza obr. 21.

Obr. 21 Príklad značky týkajúcej sa bezpečnostného pásu

Bezpečnostné označovanie autobatérií.

Štandardné označenie batérií je spôsob ako popísať prenosné suché články, ich fyzické rozmery a elektrické charakteristiky, aby tak boli zrozumiteľné pre rôznych výrobcov. (obr. 22 a 23) Dlhá história vývoja a výroby suchých článkov spôsobila, že veľa rôznych národných a pre výrobcov špecifických noriem bolo použitých k označeniu veľkosti už dlho predtým, ako vznikli medzinárodné normy. Technické normy pre veľkosti a typy batérií sú stanovené štandardami organizácií ako International Electrotechnical Commission (IEC) a American National Standards Institute (ANSI).[39] Kompletná nomenklatúra pre batérie zahŕňa veľkosť, zloženie a zvláštne vlastnosti batérie.

[38] Mezinárodní značka schválení. - [on-line] Available on - URL: http://www.detska-autosedacka.cz/homologace-aneb-co-vsechno-najdeme-na-autosedacce/
[39] Značení. - [on-line] Available on - URL: http://www.baterie-clanky.cz/znaceni/

Obr. 22 Autobatéria FIAMM 12V 35Ah - B19J 35 [40]

Obr. 23 Príklady štítkov na autobatériách[41]

Naturálne motívy - značky áut

Zaujímavosťou v oblasti značiek sú naturálne motívy automobiliek, resp. značky áut (tab. 5).

Tab. 5 Naturálne motívy - značky áut

Alfa Romeo [má logo zložené z dvoch erbov [42]]		Ferrari [Symbol Ferrari vytvorila Paolina Baraccaová podľa domáceho znamenia Enza Ferrariho. Žltá farba patrí mestu Modena.]	
Jaguar [Hlava jaguára] [43]		Lamborghini [má vo svojom znaku býka, pretože Ferrucio Lamborghini, zakladateľ bolonskej firmy, sa v tomto znamení narodil.]	

[40] Autobatéria FIAMM 12V 35Ah Diamond Standart B19J 35. - [on-line] Available on - URL: http://www.startujeme.sk/product/autobateria-fiamm-12v-35ah-diamond-standart-b19j-35-73/

[41] VYKUPUJEME OLOVĚNÉ AKUMULÁTORY, TRAKČNÍ BATERIE A ZÁLOŽNÍ ZDROJE UPS. [pátek 17. dubna 2015] - - [on-line] Available on - URL: http://www.rbautobaterie.cz/

[42] Poznámka: Vľavo (z heraldického pohľadu vpravo pretože strany sa určujú podľa nositeľa štítu – erbu) je znak Milána, napravo rodový erb Viscontiovcov. V roku 1925 pribudla obruba z vavrínu ako upozornenie na to, že značka ako prvá z talianskych výrobcov získala titul majstra sveta. - [on-line] Available on - URL: > http://emade.sk/portal/extra/loga-automobiliek/< [cit.: 2011-11-04]

[43] Poznámka: Hlava jaguára sa objavila na kapote modelu XJS po druhej svetovej vojne, keď meno firmy, z ktorej jaguár vznikol, Swallow Sidecar, postupne zaniklo. Emblém nemá väzbu s nijakou osobou, či miestom, mal proste len symbolizovať, že voz má vlastnosti jaguára, či

Lotus [Colin Chapman vraj svoju ženu nazýval lotosový kvet]		Peugeot [lev]	
Porsche [Základom loga je erb Wurttemberska; skákajúci kôň na srdečnom štítku.]		Saab [hlava gryfa v znaku Saabu znamená silu a neohrozenosť]	

5. Preprava tovarov a batožín v kontexte označovania a relevantných medzinárodných dohôd

Označovanie a relevantné medzinárodné dohody v cestnej doprave

Medzinárodné dohody v cestnej doprave

- Dohoda o medzinárodnej príležitostnej preprave cestujúcich autokarmi a autobusmi (dohoda Interbus)
- Dohoda o medzinárodnej preprave skaziteľných potravín a o špeciálnych dopravných a prepravných prostriedkoch používaných na tieto prepravy (ATP - Accord relatif aux transports internationaux de denrées périssables et aux engins spéciaux à utiliser pour ces transports) - verzia ATP platná od 2. januára 2011
- Preprava nebezpečného tovaru

Európska dohoda o medzinárodnej cestnej preprave nebezpečných vecí (ADR - Accord Dangereuses Route) bola uzavretá 30. septembra 1957 v Ženeve pod patronátom Európskej hospodárskej komisie pri Organizácii Spojených národov a svoju účinnosť nadobudla 29. januára 1968. Dňa 21. auguta 1975 bola v New Yorku táto dohoda novelizovaná Protokolom o zmene Článku 14, odsek 3. Novelizácia nadobudla účinnosť 19. apríla 1985. Posledné zmeny a doplnky ADR sú z roku 2011. [44]
Rozhodnutie o reštrukturalizácii ADR sa prijalo v dňoch 26. až 30. októbra 1992 na 51. zasadnutí Pracovnej skupiny pre prepravu nebezpečných vecí (WP.15) Európskej hospodárskej komisie, Výboru vnútrozemskej dopravy, a to na základe návrhu Únie pre medzinárodnú cestnú prepravu Európska dohoda o medzinárodnej cestnej preprave nebezpečných vecí platná od 1. januára 2005.
Štruktúra prijatá pracovnou skupinou WP.15 je zhodná s

- Odporúčaniami Spojených národov na prepravu nebezpečných vecí,
- Vzorovými predpismi,
- Medzinárodným kódexom pre námornú prepravu nebezpečných vecí (IMDG kódom),
- predpisom týkajúcim sa Medzinárodnej prepravy nebezpečných tovarov po železnici (RID).

Označovania a bezpečnostné značenia vyplývajúce z Európskej dohody o medzinárodnej cestnej preprave nebezpečných vecí sa týkajú najmä

- časť 5 - Kapitola 5.2 Označovanie a bezpečnostné značenie
- časť 5 - Kapitola 5.3 Oblepovanie bezpečnostnými značkami a označovanie kontajnerov, kontajnerov MEGC, cisternových kontajnerov, prenosných cisterien a vozidiel

Ak nie je v ADR povedané inak, tak identifikačné číslo zodpovedajúce obsiahnutej nebezpečnej veci, pred ktorým sú písmená „UN“, musí byť zreteľne a trvanlivo uvedené na každej kusovej zásielke. V prípade nezabalených predmetov musí byť označenie urobené priamo na predmete, na jeho latení alebo na jeho manipulačnom, skladovacom alebo spúšťacom zariadení.

ATP – Dohoda o medzinárodných prepravách skaziteľných potravín a o špeciálnych prostriedkoch určených na tieto prepravy

Dohoda o medzinárodnej preprave skaziteľných potravín a o špeciálnych dopravných a prepravných prostriedkoch používaných na tieto prepravy (ATP - Accord relatif aux transports internationaux de denrées

vlastne šeliem vôbec. Agentúra, ktorá bola najatá, aby vytvorila názov automobilky a logo, navrhovala rôzne iné zvieratá, ale riaditeľovi Williamsovi Lyonsovi sa páčil len vzácny jaguár. - [on-line] Available on - URL: >http://emade.sk/portal/extra/loga-automobiliek/< [cit.: 2011-11-04]

[44] ADR. - [on-line] Available on - URL: >http://www.telecom.gov.sk/index/open_file.php?file=doprava/cesta/scd/adr/adr_2011_complete.pdf<;]ECE/TRANS/WP.15/204+ECE/TRANS/WP.15/204/Corr.1+ECE/TRANS/WP.15/204/Add.1

périssables et aux engins spéciaux à utiliser pour ces transports) - v súčasnosti je verzia ATP platná od 2. januára 2011. [45]
Opatrenia tejto dohody sa musia použiť pri každej preprave, či prenajatej alebo za odmenu, alebo na vlastný účet, vykonávanej výhradne - buď železničnou alebo cestnou dopravou alebo kombináciou týchto dvoch dopráv:

- hlboko zmrazených a zmrazených potravín ,
- potravín vymenovaných v prílohe 3 k tejto Dohode, aj keď nie sú ani rýchlo (hlboko) zmrazené ani zmrazené, ak miesto, kde sú veci alebo prepravný prostriedok, ktorý ich obsahuje nakladané do železničného alebo cestného vozidla a miesto, kde sú veci alebo prepravný prostriedok, ktorý ich obsahuje vykladané z tohto vozidla, sú v dvoch rôznych štátoch a miesto vykládky je na území zmluvnej strany.

V prípade, ak preprava zahŕňa jednu alebo viacej námorných prepráv okrem tých, ktoré sú uvedené v odseku 2 tohto článku, každá suchozemská preprava sa posudzuje samostatne.
Izotermické skrine „izotermických“, „chladiacich“, „mechanicky chladiacich“ alebo „vyhrievacích“ dopravných alebo prepravných prostriedkov a ich teplotné zariadenia musia byť trvalo označené výrobným štítkom pevne upevneným výrobcom na mieste s možnosťou prístupu na čítanie a na časti, ktorá nie je odnímateľná v prevádzke. Musí byť umožnená jednoduchá kontrola bez použitia nástrojov. Pre izotermické skrine, výrobný štítok musí byť na vonkajšej strane skrine. Výrobný štítok musí jasne a nezmazateľne obsahovať najmenej nasledujúce údaje:

- krajina výroby alebo písmená používané v medzinárodnej cestnej doprave;
- meno výrobcu alebo spoločnosti;
- typ (číslice a/alebo písmená);
- sériové číslo;
- mesiac a rok výroby.

<u>Označovanie a relevantné medzinárodné dohody v železničnej doprave</u>

Poriadok pre medzinárodnú železničnú prepravu nebezpečného tovaru - RID (Regulation concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Rail) - posledný platný text je od 1.1.2011. [46]
Tento poriadok platí pre medzinárodnú železničnú prepravu nebezpečného tovaru na území zmluvných štátov RID a doplnkové prepravy k železničným prepravám, na ktoré sa aplikujú CIM, s výhradou medzinárodných predpisov platných pre prepravy iným druhom dopravy.
Označovania a bezpečnostné značenia vyplývajúce z Poriadku pre medzinárodnú železničnú prepravu nebezpečného tovaru - RID sa týkajú najmä:

- označovania nebezpečného tovaru baleného v obmedzených množstvách (časť 3.4.1)
- označovania odosielaných kusov (časť 3.5.4)
- umiestňovania značiek a nálepiek (časť 5.2)
    - označovania odosielaných kusov (časť 5.2.1)
    - umiestňovania nálepiek na odosielané kusy (časť 5.2.2)
    - ustanovenia o umiestňovaní nálepiek (časť 5.2.2.1)
    - ustanovenia o nálepkách (časť 5.2.2.2)
- umiestňovania veľkých nálepiek a značiek
    - označovania oranžovými tabuľkami (časť 5.3.2).

6. Letecká preprava a informačné označovanie zakázaných predmetov pre cestujúcich

Letecká preprava sa riadi prísnymi bezpečnostnými pravidlami. Podľa platných medzinárodných predpisov nesmie mať cestujúci počas prepravy u seba a ani v príručnej batožine tieto zakázané predmety (obr. 24):

- strelné a palné zbrane a ostatné zariadenia, ktoré vymršťujú projektily
- ochromujúce zariadenia (napr. paralyzér, taser, obušok apod.)
- predmety s ostrým hrotom alebo ostrou hranou
- pracovné náradie
- tupé predmety (napr. softbalové a basebalové pálky, obušky, vybavenie pre bojové umenie apod.)

[45] Agreement on the International Carriage of Perishable Foodstuffs and on the Special Equipment to be Used for such Carriage (ATP), Version of the ATP valid from 2 January 2011. United Nations Publication. Sales No.: E.10.VIII.3. ISBN 978-92-1-139139-8. - [on-line] Available on - URL: > http://www.unece.org/trans/main/wp11/atp.html< [cit.: 2012-05-20]
[46] Poriadok pre medzinárodnú železničnú prepravu nebezpečného tovaru. - MDVaRR SR [on-line] Available on - URL: > http://www.telecom.gov.sk/files/doprava/nebezpecnetovary/zeleznica/rid_2011.pdf <

- výbušniny a zápalné látky a zariadenia
- hračky zodpovedajúce skutočným útočným zbraniam (napr. pištole, granáty)

Z letecké prepravy sú vylúčené tiež telefóny Samsung Galaxy Note 7. Nesmú byť prepravované v príručných ani v zapísaných batožinách, cestujúci ich nesmú mať počas letu ani u seba.
Látky nebezpečnej povahy (výbušniny a strelivo, horľaviny, žeraviny, stlačené plyny, jedy alebo toxické a infekčné materiály, okysličujúce látky, rádioaktívny materiál, magnetický materiál a ostatný nebezpečný tovar) je možné prepravovať len ako tovar na letecký nákladný list za zvláštnych prepravných podmienok.

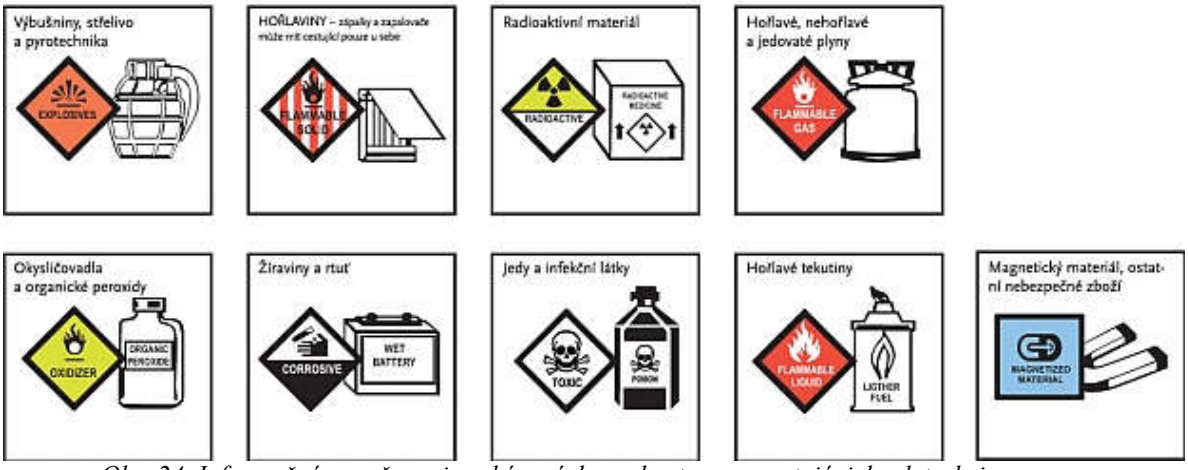

Obr. 24 Informačné označovanie zakázaných predmetov pre cestujúcich v leteckej preprave

Záver
Diverzita bezpečnostného a iného špecifického značenia v oblasti dopravy, vozidiel, pohonných hmôt, technického stavu dopravných prostriedkov a príslušenstva odráža súčasné trendy v globalizujúcej sa ekonomike. Na jednej strane príklon k uniformite prostredníctvom štandardizácie, na druhej strane veľká fragmentácia bez akejkoľvek regulácie. Je otázkou na zamyslenie, či súčasné tendencie procesov vo svete idú smerom k jednote, alebo naopak k jej fragmentácii. Flexibilita sa javí dnes cennejšia ako uniformný produkt. Značky pôsobia ako vizuálny prvok sprostredkujúci príslušnú informáciu (technickú, emočnú a pod.). Uplatňovanie bezpečnostného a environmentálneho označovania v praxi vyplýva nielen z úsilia a požiadaviek štátnych orgánov, ale aj zo záujmov výrobcov a spotrebiteľskej verejnosti. Cieľom bezpečnostného a environmentálneho označovania je pomôcť lepšie sprostredkovať primerané informácie o bezpečnostných, resp. kvalitatívnych, environmentálnych, charakteristikách procesov, technológií, aktivít a produktov. Bezpečnostné označenie poskytuje pokyny a informácie potrebné na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia. Realizuje sa to prostredníctvom značky, farby, svetelného označenia alebo akustického signálu, slovnej komunikácie alebo ručných signálov.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

ADR. - [on-line] Available on - URL: >http://www.telecom.gov.sk/index/open_file.php?file=doprava/cesta/scd/adr/adr_2011_complete.pdf<;]ECE/TRANS/WP.15/204+ECE/TRANS/WP.15/204/Corr.1+ECE/TRANS/WP.15/204/Add.1

Agreement on the International Carriage of Perishable Foodstuffs and on the Special Equipment to be Used for such Carriage (ATP), Version of the ATP valid from 2 January 2011. United Nations Publication. Sales No.: E.10.VIII.3. ISBN 978-92-1-139139-8. - [on-line] Available on - URL: > http://www.unece.org/trans/main/wp11/atp.html< [cit.: 2012-05-20]

Alternatívne palivá. - [on-line] Available on - URL: http://www.benzin.sk/index.php?selected_id=99&article_id=46

Autobatéria FIAMM 12V 35Ah Diamond Standart B19J 35. - [on-line] Available on - URL: http://www.startujeme.sk/product/autobateria-fiamm-12v-35ah-diamond-standart-b19j-35-73/

Autosedačka. - [on-line] Available on - URL: https://www.modrykonik.cz/autosedacky/

Cenové totemy čerpacích staníc pohonných hmôt. - [on-line] Available on - URL: < http://dodavatele.epoptavka.cz/575737-3-p-spol-s-r-o/nabidka/77537-cenove-totemy-cerpacich-stanic-

pohonnych-hmot>, < https://www.dreamstime.com/stock-photo-shell-petrol-filling-station-image18153260>, < http://reklama-hrstka.cz/atiky.html>, < http://www.hallivillesigns.com/service-station-signs.html>, <https://www.google.sk/search?q=%C4%8Derpacie+stanice+totemy&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwiiz-_VmZLRAhWKPRoKHXsoAQwQ_AUICCgB&biw=1210&bih=737#q=%C4%8Derpacie+stanice+totemy&tbm=isch&tbs=rimg:CTZeHQrYILtcIjivFquSO4PLKGd4cypS8lvfd-8MF3lldwezk_1XApxvuSbzN7ctW0YawjX2DQwh8NXdoPTlzqDp9MCoSCa8Wq5I7g8soEe00-i0eC3zFKhIJZ3hzKlLyW98RnEcGV853X9AqEgl37wwXeWV3BxFPCLWAI2Ng2yoSCbOT9cCnG-5JEaW95oz2Lyv_1KhIJvM3ty1bRhrARnw5VyC9k6IAqEgmNfYNDCHw1dxGyTR2eSlLfTCoSCWg9OXOoOn0wEYGleHd5nu6Z&imgdii=w1xl5GSbxzEEEM%3A%3Bw1xl5GSbxzEEEM%3A%3BB3uyfdLadP8SIM%3A&imgrc=w1xl5GSbxzEEEM%3A, <http://reklama-hrstka.cz/foto_atiky_totemy/big/mavex_totem.jpg>

Certifikačná známka autosedačky. - [on-line] Available on - URL: http://detskeautosedacky.blogspot.sk/2010/01/preco-je-nova-norma-autosedaciek-ece-r.html

Čerpacia stanica v roku 1921 v USA. - [on-line] Available on – URL: http://magazin.atlas.sk/galeria/?IdText=843114&pic=14

Čo znamená SP1315 na železničnom priecestí? - - [on-line] Available on - URL: http://www.drajv.sk/autoskola-drajv/novinky/co-znamena-sp1315-na-zeleznicnom-priecesti/

EN 16942: 2016; prEN 16942: 2016 Annex A (informative) Examples of labels

Große Städte, kleine Sprit-Preise. - [on-line] Available on - URL: http://www.spiegel.de/auto/aktuell/spritpreise-benzin-und-diesel-sind-laut-adac-in-stadtstaaten-guenstiger-a-974375.html

Health and safety sign on a petrol pump. - [on-line] Available on - URL: http://www.alamy.com/stock-photo-health-and-safety-sign-on-a-petrol-pump-14564536.html>, < http://auto.sme.sk/c/4993476/tankovat-s-cigaretou-nie-je-dobry-napad.html > < http://auto.pravda.sk/poradna/clanok/154-ako-bezpecne-tankovat/>,

Hythane. - [on-line] Available on - URL: <http://hythane.net/contact-us/hythane-logo/>, <http://hythane.net/>

Charakteristika alternativnich paliv. - [on-line] Available on - URL: <http://www.magicacustic.cz/wordpress/alternativni-motorova-paliva/charakteristika-alternativnich-paliv/>

Identifikácia produktov v priemyselnej výrobe. - [on-line] Available on - URL: http://dailyautomation.sk/identifikacia-produktov-priemyselnej-vyrobe/

Implementačná stratégia ERTMS na sieti ŽSR do roku 2020. Železnice Slovenskej republiky, Generálne riaditeľstvo, Bratislava, 2009. - [on-line] Available on - URL: http://ec.europa.eu/transport/sites/transport/files/modes/rail/ertms/doc/edp/national_deployment_plans/slovakia_ndp.pdf

KITTEL, Hugo: Alternativní motorová paliva. - [on-line] Available on - URL: <http://old.cappo.cz/veletrh2003/kittel.html>, < http://www.magicacustic.cz/wordpress/alternativni-motorova-paliva/charakteristika-alternativnich-paliv/>, < http://www.benzin.sk/index.php?selected_id=99&article_id=46:

Kvalifikačná karta vodiča. - [on-line] Available on - URL: > http://www.kkv.sk/vzor-kvalifikacnej-karty-c.html < [cit.: 2012-08-09]

Mezinárodní standardy. - [on-line] Available on - URL: http://cs.wikipedia.org/wiki/Registra%C4%8Dn%C3%AD_zna%C4%8Dky_letadel [cit.: 2012-07-06]

Mezinárodní značka schválení. - [on-line] Available on - URL: http://www.detska-autosedacka.cz/homologace-aneb-co-vsechno-najdeme-na-autosedacce/

Nová čerpací stanice byla slavnostně otevřena. - [on-line] Available on – URL: <http://www.bmtypo.cz/article/406-nova-cerpaci-stanice-byla-slavnostne-otevrena.html>, < http://www.parlamentnilisty.cz/politika/poslanecka-snemovna/Snemovna-dala-zelenou-opatrenim-proti-podvodum-u-pohonnych-hmot-344876>

Nová čerpací stanice zahajuje. - [on-line] Available on - URL: http://www.bmtypo.cz/article/399-nova-cerpaci-stanice-zahajuje.html

O systéme elektronických diaľničných známok. – [on-line] Available on - URL: https://eznamka.sk/selfcare/home/

Poplatky za využitie diaľnice. - [on-line] Available on - URL: >http://zavolantom.autovia.sk/2011/12/28/dialnicne-znamky-2012-sr-cr-rakusko-madarsko%E2%80%A6/<, <http://www.automoto.sk/clanok/186807/dialnicne-poplatky-v-europe-2012-velky-prehlad>, <http://www.benzin.sk/index.php?selected_id=120&article_id=5960> [cit.: 2012-07-10]

Poriadok pre medzinárodnú železničnú prepravu nebezpečného tovaru. - MDVaRR SR [on-line] Available on - URL: > http://www.telecom.gov.sk/files/doprava/nebezpecnetovary/zeleznica/rid_2011.pdf <
Priecestia – jedinečné identifikačné číslo. - - [on-line] Available on - URL: http://www.zsr.sk/slovensky/media-room/priecestia-jedinecne-identifikacne-cislo.html?page_id=2387
Riadiaci systém pre čerpacie stanice. - [on-line] Available on - URL: http://www.scheidt-bachmann.sk/de/systemy-cerpacie-stanice/produkty/riadenie-cerpacej-stanice/riadiaci-system-tms30/
Riadiaci systém pre čerpacie stanice. - [on-line] Available on - URL: http://www.scheidt-bachmann.sk/de/systemy-cerpacie-stanice/produkty/riadenie-cerpacej-stanice/riadiaci-system-tms30/
Road safety. – [on-line] Available on - URL: https://www.pinterest.com/goldtransport/car-shipping-info/
Road signs in Austria. -[on-line] Available on - URL: > http://en.wikipedia.org/wiki/Road_signs_in_Austria < [cit.: 2012-07-10]
Shell zmaže zákazníkom staršie Smart body. - [on-line] Available on - URL: http://www.automag.sk/shell-zmaze-zakaznikom-starsie-smart-body
Schweizer Autobahnvignette. - [on-line] Available on - URL: http://www.oeamtc.at/portal/schweizer-autobahnvignette+2500+1075381
Spomaliť sa oplatí. - [on-line] Available on - URL: http://benzin.sk/index.php?selected_id=97&article_id=12185
Staré čerpací stojany. - [on-line] Available on - URL: http://www.flat4.org/forum/viewtopic.php?t=12819
T*he Convention on International Civil Aviation*. [s.l.] : International Civil Aviation Organization. Annex 7 to the Convention on International Civil Aviation – Aircraft Nationality and Registration Marks. - [on-line] Available on - URL: >http://www.icao.int/icaonet/anx/info/annexes_booklet_en.pdf< [cit.: 2012-07-06]
TNŽ 28 0080 (jún 2008) Dráhové vozidlá vonkajšie označenia osobných motorových a elektrických vozňov a jednotiek a motorových a elektrických rušňov. Technická norma železníc
V obrazoch: Príbeh rafinérie Apollo. - [on-line] Available on – URL: http://petrol.cz/aktuality/predajne-miesta-slovnaftu-v-novom-sate-2296.aspx
Vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej republiky 9/2009 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o cestnej premávke
Vyhláška z o vlastnostiach parafínovej syntéznej motorovej nafty a motorovej nafty získanej hydrogenizáciou, ktoré sa nazývajú XTL motorová nafta. - [on-line] Available on - URL: https://www.google.sk/search?q=parafinick%C3%A1+motorov%C3%A1+nafta&ie=utf-8&oe=utf-8&gws_rd=cr&ei=7oxhWPTNIYSLaobThLAP#
VYKUPUJEME OLOVĚNÉ AKUMULÁTORY, TRAKČNÍ BATERIE A ZÁLOŽNÍ ZDROJE UPS. [pátek 17. dubna 2015] - - [on-line] Available on - URL: http://www.rbautobaterie.cz/
Vzor kontrolnej nálepky, jej náležitosti, špecifikácia a charakteristické vlastnosti. - [on-line] Available on - URL: http://www.zakonypreludi.sk/disk/zz/file/2006/2006c015z0029p06u001.pdf
Značení. - [on-line] Available on - URL: http://www.baterie-clanky.cz/znaceni/
Železničné priecestia - všeobecné informácie, štatistiky. - [on-line] Available on - URL: http://www.zsr.sk/slovensky/priecestia/zeleznicne-priecestia-vseobecne.html?page_id=2062
Železničné priecestia na Slovensku. - - [on-line] Available on - URL: http://www.zsr.sk/buxus/docs/mediaroom/ilcad2016/Zeleznicne_priecestia.pdf

ADRESA AUTORA:

Doc. RNDr. Miroslav RUSKO, PhD.
Slovenská technická univerzita v Bratislave, Materiálovotechnologická fakulta Trnava, Ústav integrovanej bezpečnosti, Botanická 49, 917 01 Trnava, Slovenská republika, e-mail: mirorusko@centrum.sk

RECENZIA TEXTOV V ZBORNÍKU
Recenzované dvomi recenzentmi, členmi vedeckej rady konferencie. Za textovú a jazykovú úpravu príspevku zodpovedajú autori.

REVIEW TEXT IN THE CONFERENCE PROCEEDINGS
Contributions published in proceedings were reviewed by two members of scientific committee of the conference. For text editing and linguistic contribution corresponding authors.